

но до основних правил і принципів біоетики: автономії особистості, здобуття усвідомленої інформованої згоди, права на конфіденційність тощо. Всі заняття проводяться у формі діалогу, вирішення ситуаційних завдань і спільного обговорення дискусійних моментів. Постійно з'ясовується думка студентів з різних проблем біоетики, оцінки з етичних позицій діяльності учених і лікарів, їх відкриттів і вчинків. Відповіді систематизуються, аналізуються, вираховуються інтенсивні і екстенсивні показники, висновки обговорюються із студентами, що завжди сприймаються ними з великою цікавістю. Таким чином, підвищення якості підготовки сучасного лікаря в галузі біомедичної етики та біобезпеки дасть змогу в його подальшій діяльності на вищому професійному рівні проводити профілактику та лікування соматичної та психосоматичної патології, попереджувати деонтологічні і професійні помилки.

S9/10

ЕКОЛОГІЧНА ЕТИКА ЯК ФУНДАМЕНТ РОЗУМІННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Ю.К. Дупленко, С.Д. Ісаєв, В.І. Карамушка

Національний університет «Києво-Могилянська академія», Київ, Україна

Розуміння і розбудова сталого (збалансованого) розвитку можлива лише на основі засвоєння екологічного стилю мислення й екологічного способу дій, бо вже давно доведено, що без опанування принципів екологічної етики ніякими заходами щодо екологічно чистого виробництва та зменшення забруднень природного довкілля досягти сталого розвитку суспільства неможливо.

Реалії сьогодення свідчать про те, що на зміну інформаційному суспільству приходить суспільство, засноване на знаннях, яке вимагає від науки конкретних результатів, конче необхідних для виживання та забезпечення подальшого прогресу. Нині це – умови існування, тобто оточуюче середовище, а також збереження життєздатності індивідуума, що, в свою чергу, визначає необхідність знання про норми ставлення суспільства до середовища, зокрема – до всього живого та до людського організму, як одного з елементів цього живого. Нині визнається, що біоетичні підходи (у їх сьогоdnішньому розумінні) складають характерну рису сучасної наукової парадигми. Сьогодні формується т. зв. «нова інвайронментальна парадигма», головними орієнтирами якої, за М.М.Кисельовим (2000), є такі:

- вид *Homo sapiens* включений до єдиної глобальної екологічної системи;
- людина існує не лише у соціальному, але й у природному контексті;
- людина – один з членів природного угруповання;
- привілеєм людини виявляється лише його відповідальність за стан природного довкілля і громадське здоров'я;
- людина повинна відмовитися від ідеї експлуатації природи та шукати можливості життя в гармонії з нею.

Розуміння стійкого (збалансованого) розвитку лише як технічної, освітньої чи організаційної проблеми для держави, що використовує для цього свої структури і функції (держбюджет, міністерства, політику тощо), є невірним. Виключення чи ігнорування інтересів і можливостей чи промисловості, чи населення (так би мовити, периферії) знецінює усі намагання будувати суспільство і технології сталого розвитку. Зрозуміло, наскільки важливо мати у керівництві фахово підготовлених спеціалістів із достатнім практичним досвідом, – важливо у т.ч. для здійснення того, що ми розуміємо під комплексом заходів щодо стійкого розвитку (Карамушка В.І., 2009).

Проведений нами соціологічний аналіз ставлення в суспільстві до біологічної та екологічної етики (Дупленко Ю.К., 2009) свідчить, що тільки економічно розвинене суспільство, побудоване на гуманістичних принципах, здатне до розв'язання завдань сталого (збалансованого) розвитку, зокрема – збереження природного довкілля, і саме задля цього необхідно усвідомлення принципів екологічної етики і вміння керуватися ними в повсякденній практиці.

S9/11

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ОСНОВ БІОЕТИКИ В КУРСІ ЛЕКЦІЙ «ПОБІЧНА ДІЯ ЛІКІВ»

В.Ю. Дяченко

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна

У процесі становлення системи охорони здоров'я України та реформування медичної науки перед суспільством і державою постає необхідність розвитку біоетики, яка закладає основи здорового способу життя, пошани гідності та збереження здоров'я людини.

Впровадження методологічних основ та методичних підходів біоетики і біобезпеки в усіх сферах діяльності лікарів та представ-